

מאמר סה

סוכות

מהות השם "מועד"

אחד מהשמות של החגים הוא - מועדים. מועד מלשון ועד, התוועדות. עם מי ההתוועדות? עם הקב"ה? בנוהג שבעולם אדם שקובע ליוועד עם חבריו, הוא קובע מקום להתוועדות זו. היכן מקום ההתוועדות עם הקב"ה? בביהמ"ק! וזו מצות עליה לרגל לביהמ"ק כדכתיב (שמות כ"ג, י"ז) "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדן ה'" ודרשו חז"ל (חגיגה ב' ע"א) "יראה כדרך שבא לראות בכך בא ליראות, מה לראות בשתי עיניו אף ליראות בשתי עיניו". נמצא שענין עליה לרגל שהיא התוועדות הוא בשתי עינים. עומק הדבר כדרך שני בני"א שנפגשים זה עם זה ב"ארבע עינים", כן ממש כביכול האדם נפגש עם הבורא ברגל, התיחדות גמורה, שתי עינים שלו ושתי עינים של הבורא. ולכך מקום ההתוועדות הוא ביהמ"ק דוקא, שהוא בחינת "עין" כמפורש בגמ' (ב"ב ד' ע"א) "ילך ויתעסק בעינו של עולם (ביהמ"ק) דכתיב (יחזקאל כ"ד) הנני מחלל את מקדשי גאון עוזכם מחמד עיניכם". הרי שביהמ"ק נקרא "מחמד עיניכם", וכיון שנקרא כן מוכרח שזו מהותו, בחינת עין.

לאחר שחרב ביהמ"ק היכן מקום ההתוועדות

השתא דלא קא זכינן, וליכא ביהמ"ק, היכן נתוועד עם הקב"ה? השם מועד לא פקע מאז שחרב הבית, בע"כ שגם בזמן שליכא ביהמ"ק, נקודת ההתוועדות עם הקב"ה קיימת, אולם צריכים אנו לדעת היכן?

בגמ' חגיגה שהזכרנו לעיל כתבו בתוס' "יראה יראה כדרך שבא לראות", פרש"י כדרך שבא הקב"ה לראותך דהיינו בשתי עיניו אף אתה בא לראותו בשתי עיניך. ולא יתכן לר"ת דהא לא שייך ביאה גבי שכינה שבכל מקום הוא? נבאר, במשל שהזכרנו שאדם פלוני קבע להתוועד עם חבריו במקום פלוני, בזמן פלוני, הרי שבשעה שמוגיע הזמן הנקבע, גם אני וגם חברי, עלינו להגיע למקום המיועד. אולם אצל הקב"ה אין הדבר כן, כשהקב"ה קובע עם בנ"א ליועד עמו, רק על האדם מוטל לבא למקום הנקבע, אולם הקב"ה כל הזמן נמצא בכל מקום.

ברור עומק הדברים

עומק הדבר, שהקב"ה מצידו מוכן בכל רגע ליתועד עם האדם, אין שום מגבלה לא של זמן ולא של מקום. המונע היחידי להתועדות זו הוא האדם! כשיסיר האדם את המניעה מצדו הרי ביכולתו ליועד עם הקב"ה בכל עת ובכל שעה, וכלשון המס"י (פכ"ו) "אך הקדוש הדבק תמיד לאלקיו ונפשו מתהלכת מן המשכלות האמתיות באהבת בוראו ויראתו, הנה נחשב לו כאילו הוא מתהלך לפני ה' בארצות החיים עודנו פה בעוה"ז. והנה איש כזה הוא עצמו נחשב כמשכן, כמקדש וכמזבח". הרי מבואר בדבריו שאף שאין ביהמ"ק, אדם יכול להפוך את עצמו לביהמ"ק. אדם מן הסוג הזה אע"פ שאין ביהמ"ק יכול ליועד עם הקב"ה, כיון שהוא עצמו בבחינת ביהמ"ק.

מהות חג הסוכות

בכל רגל ורגל יש כח פנימי שדרכו יכול האדם ליועד עם הקב"ה, על האדם לקבל מהרגל את הנקודה הפנימית שמחברת בינו לקב"ה.

מהי אותה נקודת הרגל של סוכות שמחברת את האדם לקב"ה?

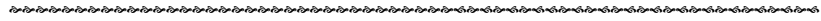
כשמסלקים את המחיצות מגלים את הבורא

בשבת חוה"מ סוכות קבעו לקרא ספר קהלת, והכרח שענינו הפנימי שייך לסוכות, שאל"כ מדוע קבעו לקרא בו בסוכות?

שלמה המלך פתח את ספרו "הכל הכלים אמר קהלת הכל הכלים הכל הכל" ופרש"י (מחז"ל) "קהלת קורא תגר ואומר על כל יצירת שבעת ימי בראשית שהכל הכל של הכלים וכו' שבעת הכלים כנגד מעשה שבעת ימי בראשית". וכבר תמהו קמאי איך קרא תגר שלמה המלך על מעשה ידי הקב"ה?

עומקם של דברים כך הוא, הקב"ה ברא את עולם מלשון העלם, שמעלים את אלוותו ומסתיר את היותו ברוך הוא. העולם, ההעלם, נברא בו ימים, כלומר יש כאן ז' מדרגות של העלם זה על גב זה. תפקיד האדם בעולמו הוא להסיר את ההעלם ולסלק את המחיצה (בריאת העולם) ולגלות את אלקותו ית'. כל עבודת האדם להפוך את כל הבריאה להבל אחד גדול. וכשהאדם יחוש את כל הבריאה כהבל, ככלום, ממילא יגלה את הבורא ית', ויהיה לו גילוי כמו לפני בריאת העולם, (ההעלם), וממילא יוכל להיות דבק באלוקיו תמיד. כל מה שמפריע לאדם להיות דבק באלוקיו, הוא בריאת העולם, ההעלם. כשיסיר האדם מחיצה זו, ע"י שיהפוך הכל להבל, ממילא דבק בבוראו תמיד. זוהי נקודת הגילוי הפנימית של סוכות, זוהי נקודת המועד, ההתוועדות שמתגלית בחג הסוכות.

המשנית ר' יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל, התבטא פעם שאדם אין די לו בכך שיקרא את ספר קהלת שכתבו שלמה המלך, אלא על כל אדם ואדם מוטל לכתוב לעצמו, מתמצית דם לכבו "הכל הכלים וכו' הכל הכל". על האדם לחוש זאת בלבו בברור, שכל העולם כולו הבל מעשה תעתועים בלבד. זו עבודת היום, לכתוב ספר קהלת עצמו.

עבודת האדם לאחר שחרב הבית

בזמן שביהמ"ק היה קיים, היה לאדם סיוע להשיג השגה זו דרך המקום, דרך ביהמ"ק. בביהמ"ק מעלים קרבנות ע"ג המזבח ומבטלים את תפיסת החומר של הדברים, את תפיסת ההעלם שבהם, ומביאים את הרוחניות, את האלוקות לידי גילוי. עתה שאין ביהמ"ק קיים, עלינו לעשות זאת בכוחות עצמינו, לבטל את בריאת העולם, ההעלם, וליועד עם הבורא עולם כמו קודם הבריאה.